

مقاله‌ی کوتاه علمی

اولین گزارش زنبور پارازیتوئید (*Diadegma pusio* (Hym.: Ichneumonidae) از ایرانحبیب عباسی پور^{۱*}، مسلم بسیج^۱، محمد محمودوند^۱ و اشکان مستندی یزدی نژاد^۲

۱- گروه گیاه‌پزشکی، دانشکده‌ی علوم کشاورزی، دانشگاه شاهد، تهران، ۲- بخش تحقیقات رده‌بندی حشرات، مؤسسه‌ی تحقیقات گیاه‌پزشکی کشور.

*مسئول مکاتبات، پست الکترونیکی: abasipour@shahed.ac.ir

First report of the parasitoid wasp, *Diadegma pusio* (Hym.: Ichneumonidae), from IranH. Abbasipour^{1&*}, M. Basij¹, M. Mahmoudvand¹ and A. Masnadi-Yazdinejad²

1. Department of Plant Protection, Faculty of Agricultural Sciences, Shahed University, Tehran, Iran, 2. Insect Taxonomy Research Department, Iranian Research Institute of Plant Protection, Tehran, Iran.

*Corresponding author, E-mail: abasipour@shahed.ac.ir

Abstract

This is a report on the occurrence of the hymenopterous parasitoid of the beet moth, *Scrobipalpa ocellatella* Boyd (Lep.: Gelechiidae), in Iran for the first time. *Diadegma pusio* (Holmgren) was collected from the larvae of *S. ocellatella* in the sugar beet fields located in Ray, the southern district of Tehran. This ichneumonid species is belonging to the subfamily Campopleginae and tribe Limneriini.

ضمن بررسی زیست‌شناسی و دینامیسم جمعیت بید چغندرقد، *Scrobipalpa ocellatella* Boyd، در مزارع چغندرقد دانشکده‌ی علوم کشاورزی دانشگاه شاهد واقع در جنوب تهران (شهر ری) از اوایل تیر تا پایان مهرماه ۱۳۸۷، لاروها و شفیره‌های این حشره به همراه غده‌ی چغندرقد جمع‌آوری و در شرایط دمایی ۲۵ درجه‌ی سلسیوس، رطوبت نسبی ۶۵ درصد و ۱۴ ساعت روشنایی تا زمان خروج حشرات کامل پارازیتوئیدهای احتمالی نگه‌داری شدند. در صورت نیاز، غده‌ی تازه‌ی گیاه میزبان در اختیار لاروها قرار می‌گرفت. این نمونه‌ها به صورت روزانه برای جمع‌آوری پارازیتوئیدها بررسی و زنبورهای خارج شده در الکل ۷۵ درصد نگه‌داری شدند.

در میان نمونه‌ها یک گونه زنبور با نام علمی *Diadegma pusio* (Holmgren) از خانواده‌ی Ichneumonidae شناسایی شد که یکی از مهم‌ترین پارازیتوئیدهای بید چغندرقد می‌باشد. این

گونه، پارازیتوئید داخلی (endoparasitoid) لارو می‌باشد ولی حشرات کامل زنبور از سفیره‌ی آفت خارج می‌شوند (Horstmann, 1969; El-Serwy, 2008). این زنبور متعلق به زیرخانواده‌ی Campopleginae و قبیله‌ی Limneriini می‌باشد و برای اولین بار از ایران گزارش می‌شود.

برخی از ویژگی‌های شکل‌شناسی زنبور *D. pusio* به این شرح است: رنگ عمومی بدن در برخی نمونه‌ها سیاه و بعضی مایل به قهوه‌ای؛ طول بدن ۶/۵ تا ۱۰ میلی‌متر؛ بال‌های جلویی ۲/۵ تا ۹ میلی‌متر، areola باز و کمی تیره‌رنگ، pterostigma نارنجی رنگ؛ سر تا حدودی باریک شده؛ شاخک نخی شکل و ۲۳ بندی، به رنگ قهوه‌ای متمایل به سیاه؛ طول superomedia بیش‌تر از عرض آن و به‌ندرت باریک شده، petiole کوتاه، postpetiolus در کناره‌ها گرد شده؛ بالای پیش‌ران پای اول زرد رنگ، ران و ساق پای اول و دوم قرمز متمایل به زرد، ران پای سوم تیره رنگ، ساق پای سوم در ماده قهوه‌ای یا قرمز متمایل به سیاه؛ تخم‌ریز در ماده‌ها از آخرین بند شکم حدود ۰/۶ تا ۱/۲ میلی‌متر بلندتر است (Horstmann, 1969).

زنبور *D. pusio* به‌عنوان پارازیتوئید لارو و سفیره‌ی تعداد زیادی از بال‌پولک‌داران، به‌ویژه ۹ گونه از جنس *Bucculatrix* Zeller مطرح می‌باشد و از بسیاری از کشورهای اروپای غربی گزارش شده است (Shaw & Horstmann, 1997). این گونه توسط نگارنده‌ی آخر شناسایی شد.

منابع

- El-Serwy, S. A. (2008) Parasite complex of the sugar beet mining moth, *Scrobipalpa ocellatella* Boyd. (Lepidoptera: Gelechiidae) on sugar beet in Egypt. *Egyptian Journal of Agricultural Research* 86(4), 1283.
- Horstmann, K. (1969) Typenrevision der europäischen Arten der Gattung *Diadegma* Foerster (synonym *Angitia* Holmgren) (Hymenoptera, Ichneumonidae). *Beiträge zur Entomologie* 19, 413-472.
- Shaw, M. R. & Horstmann, K. (1997) An analysis of host range in the *Diadegma nanus* group of parasitoids in Western Europe, with a key to species (Hymenoptera: Ichneumonidae: Campopleginae). *Journal of Hymenoptera Research* 6, 273-296.